

Jong in Actie

THEMA Vluchtelingen

Protestantse
Kerk

Colofon

Tekst:

Gertjan de Vink,
Janet Bac, Wessel Nijholt,
Sjoukje Bosgraaf,
Eva Bruggeman,
Linda Zuidhof

Illustratie:

Wijtze Valkema

Vormgeving:

TinekeWerkt, tinekewerkt.nl

Drukker:

Repro dienstencentrum
Protestantse Kerk in Nederland

Meer informatie?

jongprotestant.nl/jonginactie

Jong
Protestant

KERK EN WERELD

kerk
in actie

Protestantse
Kerk

Inhoud

Bijeenkomst 1

Vorbereiding 4

Bijeenkomst 2

Exposure 26

Bijeenkomst 3

Vervolg 42

Bijlage 1

Achtergrondinformatie:
De feiten rondom
vluchtelingen in
Nederland 66

Bijlage 2

Flipovervellen
'Cirkels van Invloed en
Betrokkenheid' 74

Bijlage 3

Uitleg emoji's 78

Introductie op het programma

Voor je ligt het programma van Jong in Actie. Wat leuk dat jullie dit programma gaan volgen! Het programma bestaat uit drie bijeenkomsten. In de eerste bijeenkomst verdiepen de jongeren zich in het thema, in dit geval vluchtelingen, en bereiden zij zich voor op de exposure. De tweede bijeenkomst is de exposure: met de groep bezoeken jullie een diaconaal project. De jongeren leren hier meer over hoe het is om als vluchteling in Nederland te leven en ook over wat de diaconale organisatie voor deze mensen betekent. In de laatste bijeenkomst blikken de jongeren terug op de exposure en kijken zij vooruit. Willen ze zichzelf ook gaan inzetten voor een diaconaal project?

In het programma speelt ook een diaken een belangrijke rol. Het is mooi als je hiervoor een diaken uit jullie gemeente kunt vragen. Hij/zij is bij alle drie de bijeenkomsten aanwezig en kan de jongeren uitleg geven over de diaconie. Daarnaast kan hij/zij ook persoonlijke ervaringen delen. Als je geen diaken kunt vinden, kun je ook iemand anders vragen voor deze rol.

In het programma wordt telkens aangegeven hoeveel tijd je ongeveer met elk onderdeel kwijt bent. Houd er rekening mee dat dit een benadering is van de tijd en je er met jouw groep misschien langer of korter over doet. Ten slotte raden we je aan het programma voor elke bijeenkomst goed door te nemen en alle benodigde materialen op tijd te verzamelen. Het bijgeleverde materiaal gaat uit van een groep van maximaal 20 jongeren. Bestaat jouw groep uit meer jongeren, bestel dan een extra pakket!

We hebben ondersteunende (instructie)filmpjes gemaakt. Deze kunnen je helpen om (snel) een beeld te krijgen van wat de bedoeling is en welke materialen je nodig hebt. We raden je aan om eerst deze filmpjes te bekijken voordat je de handleiding verder doorneemt! De filmpjes zijn te vinden via jongprotestant.nl/jonginactie/materialen. De materialen die in de instructiefilmpjes in beeld komen kunnen iets afwijken van de definitieve materialen.

Heel veel plezier en succes!

BIJEENKOMST **voorbereiding**

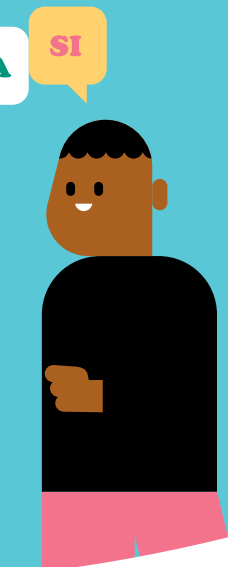
90 minuten

In deze eerste bijeenkomst maken de jongeren kennis met het onderwerp 'vluchtelingen'. Daarnaast bereiden zij zich voor op de exposure door onder andere vragen te bedenken waarop zij tijdens de exposure antwoord hopen te krijgen.

De diaken heeft tijdens deze eerste bijeenkomst een rol, maar hij/zij is niet vanaf het begin aanwezig. Het programma begint met vooroordelen over vluchtelingen. Dit kan gevoelig liggen bij sommige jongeren. Aangezien de groepsdynamiek anders kan zijn als er opeens een

'vreemde' bij de groep is, hebben wij er voor gekozen de diaken later binnen te laten komen. Uiteraard kun je er ook voor kiezen dat de diaken wel al vanaf het begin aanwezig is.

Activiteiten overzicht

Bijeenkomst 1 bestaat uit 7 activiteiten. De eerste activiteit (activiteit 0) is een opening die zelf vormgegeven wordt. Er wordt afgesloten met activiteit 7: een spel. Het spel is optioneel. Als je de tijdsindeling die hieronder wordt weergegeven aanhoudt, duurt het programma van bijeenkomst 1 ongeveer 1,5 uur.

Tijdsduur

Doel

Opmerking

Vorbereiding

Benodigdheden

Leiding

Activiteit

Duur

0 Reguliere opening (niet beschreven in dit programma)	5 minuten
1 Inleiding (brainstorm of stellingenspel)	10 minuten
2 Theorie Cirkels van Invloed en Betrokkenheid	12 minuten
3 Uitnodiging: filmpje jongeren	3 minuten
4 Positief of negatief?	5 minuten
5 De diaken	3 minuten
6 Vorbereiding exposure	12 minuten
PAUZE	10 minuten
7 Spel	30+ minuten

Materialen die je nodig hebt deze bijeenkomst:

Activiteit 1a

- Per 4 deelnemers 1 flipovervel
- Stiften/pennen
- Stickers of memoblaadjes in twee kleuren met de woorden 'feit' en 'mening'

Activiteit 1b

- Schilderstape
- Stickervellen met 'De feiten rondom vluchtelingen in Nederland' (meegeleverd)
- Flipover

Activiteit 2

- Flipover
- Instructievelen voor de jeugdleider (meegeleverd)
- Per 4 deelnemers 1 flipovervel (zie voorbeelden in de bijlage)
- Stiften/pennen
- Optioneel: een scherm waarop je gezamenlijk een youtube-video kunt bekijken of de telefoons van de jongeren
- Achtergrondinformatie over Cirkels van Invloed en Betrokkenheid

Activiteit 3

- Laptop
- Projector
- Projectiescherm
- Geluidsboxjes

Activiteit 4

- Flipover
- Stiften/pennen

Activiteit 5

- De diaken uitnodigen

Activiteit 6

- Een grote lege fotolijst/prikbord
- Vel papier/flipover
- Stift/pen

Activiteit 7

- Een vlag
- Wc-papier, crêpepapier, karton of een makkelijk scheurbare stof

Activiteit

1

Brainstorm of stellingenspel (keuze)

Jeugdleader

10 minuten

Kies ter introductie voor activiteit 1a (een brainstorm) of activiteit 1b (een stellingenspel). Ga daarna verder met activiteit 2.

- De jongeren verzamelen kennis over het thema.
- De jongeren delen hun mening over en reflecteren op het thema.
- De leiding stelt vast welke kennis en meningen er zijn over het thema.

Activiteit

1a

Brainstorm

10 minuten

- Per 4 deelnemers 1 flipovervel
- Stiften/pennen
- Stickervellen met de woorden 'feit' en 'mening'
- Stickervellen met 'De feiten rondom vluchtelingen in Nederland'

- Leg flipovervellen of andere grote vellen papier klaar in de ruimte.
- Zorg ervoor dat je een goede basiskennis hebt over het gekozen onderwerp. Bedenk van te voren wat voor 'veronderstellingen' je verwacht dat de jongeren hebben bij het onderwerp en zoek uit hoe het in werkelijkheid zit.

Aan de slag

1. Verdeel de groep in kleinere groepjes (± 4 personen)

2. Geef de volgende opdracht:

"Brainstorm in je groepje over het thema vluchtelingen. Zet alles wat in je opkomt op het flipovervel. Je mag schrijven, maar ook tekenen. Wat weet je

ervan? Wat vind je ervan? Raakt het je? Heb je er invloed op? Je hebt hier vijf minuten voor. De woorden en tekeningen op het vel heb je straks nodig."

3. Geef de jongeren een stickervel met tien stickers. Op de helft van de stickers op het stickervel staat 'feit' op de andere helft staat 'mening'.

4. Geef de volgende opdracht:

"Bekijk met elkaar nog eens de flipover. Jullie hebben van alles geschreven of getekend. Wees nu eens kritisch op wat er staat. Is het een feit of een mening? Jullie hebben net stickers met 'feit' en 'mening' gekregen. Plak nu bij vijf dingen wat volgens jou een feit is de sticker met 'feit'. Plak bij vijf dingen wat volgens jou een mening is de sticker met 'mening'. Doe dit individueel, zonder met elkaar te overleggen in ongeveer één minuut. Je mag jouw stickers overal plakken, ook bij je eigen inbreng. Het geeft niet als er meerdere stickers bij één onderwerp of uitspraak worden geplakt. Bespreek daarna in je groep de verschillen die jullie zien."

Tip:

De groepsleiders kunnen tijdens deze groepsbesprekingen de feiten over vluchtelingen inbrengen.

Zo kun je vooroordelen neutraliseren door de stickers op de brainstorm-sheets te plakken die zijn meegeleverd met 'Facts'.

Activiteit

1b

Stellingenspel

10 minuten

- Flipover
- Schilderstape
- Stickervellen met 'De feiten rondom vluchtelingen in Nederland'

Let op: het is belangrijk dat je geen meningen van jongeren veroordeelt. Laat de jongeren in hun waarde.

- Neem de stellingen door.
- Bedenk hoe je bij de jongeren kunt doorvragen naar hoe ze op de gekozen plek staan.
- Zorg ervoor dat je een goede basiskennis hebt over het gekozen onderwerp. Bedenk van te voren wat voor 'veronderstellingen' je verwacht dat de jongeren hebben bij het onderwerp en zoek uit hoe het in werkelijkheid zit.
- Maak met de schilderstape een lijn in het midden van de ruimte.

Aan de slag

1. Geef de volgende opdracht:

“Je hoort zometeen een aantal stellingen over vluchtelingen. Als je het ermee eens bent, ga je aan de ene kant van de lijn staan. Ben je het er niet mee eens, dan ga je aan de andere kant van de lijn staan. Weet je het antwoord niet, dan ga je in het midden staan. Natuurlijk ben ik benieuwd waarom je op die plek staat.”

2. Lees één voor één de stellingen voor en vraag aan twee of drie jongeren waarom ze op de gekozen plek staan. Na elke stelling plak je de (bijgeleverde) stickers op de flipover die bij de stelling hoort.

Stelling 1: Vluchtelingen zijn gelukszoekers, ze kiezen om te vluchten.

Stickers:

- Wereldwijd waren er eind 2020 meer dan 80 miljoen vluchtelingen.
- In 2019 kreeg Nederland 20.530 eerste asielaanvragen.
- 20% van de asielzoekers komt uit een ‘veilig land’ (en wordt direct afgewezen).
- 40% van de asielzoekers had in een ander EU land moeten aanvragen (en wordt afgewezen).
- 25% van de asielzoekers wordt uiteindelijk statushouders

Stelling 2: Als je gevlucht bent, verdien je de hulp van anderen.

Stickers:

- 90-95% van de asielzoekers is gehuisvest bij het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) in een AZC (Asielzoekerscentrum).
- Ongeveer 5 á 10% van de asielzoekers heeft geen vaste woon- en verblijfplaats of zit in de noodopvang.

Stelling 3: Veel vluchtelingen zijn criminelen/terroristen en maken ons land onveilig.

Stickers:

- 1,9% van de asielzoekers werd verdacht van een misdrijf. 0,8% werd veroordeeld voor een misdrijf (2016-2017).
- 0,7% van de Nederlanders zonder migratie-achtergrond verdacht van een misdrijf. 0,2% werd veroordeeld voor een misdrijf (2016-2017).
- Asielzoekers worden in vergelijking met andere Nederlanders met een niet westerse achtergrond het minst verdacht en veroordeeld voor een misdrijf.

- Nederlanders in dezelfde context: 'Jonge man zonder geld' worden relatief vaker verdacht en veroordeeld voor misdrijven dan asielzoekers.

Stelling 4: Vluchtelingen zijn maar eng, raar of apart.

Stickers:

- 40% van de Syrische vluchtelingen heeft psychische problemen (gehad).
- 40% van de Nederlanders heeft psychische problemen (gehad).

Stelling 5: Elke stad of elk dorp in Nederland hoort vluchtelingen op te nemen.

Stickers:

- 99% van de gemeenten plaatst vluchtelingen, alleen de Friese waddeneilanden zijn vrijgesteld door de rijksoverheid.
- 14% van de gemeenten heeft een AZC.
- Grotere gemeenten moeten meer asielzoekers huisvesten dan kleinere gemeenten.

Stelling 6: Door verschil in taal en omgangsvormen kun je nauwelijks iets doen voor vluchtelingen.

Stickers:

- Er zijn ruim 12.500 taalmaatjes actief voor vluchtelingen.
- VluchtelingenWerk heeft nog eens 12.500 vrijwilligers die vluchtelingen begeleiden.

Stelling 7: Elke vluchteling brengt talenten, ervaringen en vaardigheden mee, wat wij goed kunnen gebruiken in ons land.

Stickers:

- Meer dan 50% van de volwassen vluchtelingen heeft een beroepsopleiding afgerond.
- Ruim 20% van de volwassen vluchtelingen heeft op universitair niveau een opleiding afgerond.

Introductie van de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid

Activiteit
2

Jeugdleider

12 minuten

- De jongeren leren de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid kennen.
- De jongeren kunnen benoemen hoe de Cirkel van Invloed vergroot kan worden en hoe de Cirkel van Betrokkenheid verkleind kan worden.

- Flipover + voorbeelden van flipovervellen (zie bijlage 2)
- Per 4 deelnemers 1 flipover uitwerkvel

- Stiften/pennen
- Optioneel: een scherm waarop je gezamenlijk een youtube-video kan bekijken.
- Een alternatief is dat de jongeren de video op hun eigen telefoon bekijken. Je kunt de link delen via whatsapp of mail.
- Achtergrondinformatie over Cirkels van Invloed en Betrokkenheid.
- Leg de flipovervellen klaar in de ruimte.
- Lees de achtergrondinformatie over de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid.

Stap 1: informatie (3 minuten)

1. Benoem in één minuut een aantal highlights van de vorige activiteit. Benoem ook het proces, dat ze goed hebben meegedaan!
2. Verdeel de groep in groepjes van ongeveer vier personen. Of gebruik de groepjes die eerder zijn gevormd als je activiteit 1A hebt gedaan.
3. Geef de jongeren uitleg over de Cirkel van Betrokkenheid, deze is hieronder 'gescript' weergegeven. Je kunt natuurlijk ook je eigen uitleg geven. Of een youtube filmpje afspelen waarin het wordt uitgelegd. Meer informatie vind je op:
  - filmpje: <https://www.youtube.com/watch?v=nN8Gildh9ak>
  - tekst: <https://www.stresspro.nl/cirkel-van-invloed-en-betrokkenheid/>

Script

Vertel:

"De vorige opdracht heeft veel losgemaakt! Ik zie dat het onderwerp leeft! Ik wil het met jullie gaan hebben over de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid. Dit is een theorie van de Amerikaanse professor Stephan Covey."

4. Neem het eerste voorbeeld uit bijlage 2 over op een flipovervel. Hierop staan de woorden 'Cirkel van Betrokkenheid' en een cirkel.

Vertel:

"Covey zegt dat mensen zich betrokken voelen bij een hoop dingen in de wereld. Bijvoorbeeld 'het weer', 'oorlog in het Midden-Oosten', 'gebeurtenissen in het verleden' of 'hoe de wereld er uitziet over 20 jaar'."

5. Neem het tweede voorbeeld uit bijlage 2 over op een flipovervel. Hierop zijn de woorden zoals 'oorlog' en 'het weer' ingevuld.

Vertel:

"Maar hoe graag je ook wilt, je hebt hier geen directe invloed op. Als je veel bezig bent met dingen waar je geen invloed op hebt, ga je jezelf onmachtig voelen. Je wordt boos, gefrustreerd of zelfs ziek. Ze vallen namelijk buiten jouw 'Cirkel van Invloed'."

6. Neem het derde voorbeeld uit bijlage 2 over op een flipovervel. Hierop staat ook de Cirkel van invloed ingetekend.

Vertel:

"Binnen je Cirkel van Invloed vallen zaken waar jij direct of indirect invloed op hebt. Bijvoorbeeld jouw inzet op school of op het werk, hoe je communiceert met andere mensen. Als je bezig bent met situaties binnen jouw Cirkel van Invloed geeft dat positieve energie. Je maakt hiermee je Cirkel van Invloed groter. Het omgekeerde geldt ook. Als je jezelf vooral druk maakt om dingen waar je geen invloed op hebt, kun je passief worden en wordt je Cirkel van Invloed kleiner."

Stap 2: Verwerking (9 minuten)

7. Geef de jongeren de volgende opdracht:

"Tijdens de introductie-opdracht hebben jullie nagedacht over het thema vluchtelingen; wat het bij je oproept en hoe je erover denkt. Ook hebben we met behulp van een factsheet gezien hoe het werkelijk zit met vluchtelingen.

Kunnen we al onze kennis gebruiken om dat in te vullen op een flipover met de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid? Ga in de kleine groepjes aan de slag en schrijf op wat binnen en buiten jullie invloed ligt. Als je dingen bedenkt die je wel zou kunnen doen, maar nog niet doet, zet ze dan op de grens van de Cirkel van Invloed."

8. Maak na een paar minuten de balans op. Komen de jongeren eruit?

Geef de groepen vervolgens een paar minuten de tijd om met elkaar te bespreken hoe ze hun Cirkel van Invloed kunnen vergroten. En zijn er ook mogelijkheden om jouw Cirkel van Betrokkenheid te verkleinen?

9. Als de groepen klaar zijn, kunnen de resultaten gedeeld worden. Suggestie: laat één jongere uit elk groepje in ongeveer 30 seconden wat vertellen over het resultaat en het proces.

Neem voor deze laatste stap ongeveer 3 minuten de tijd.

Let op: deze flipovervellen bewaren, je hebt ze nodig in bijeenkomst 3.

Filmpje

Jeugdleider

3 minuten

- De jongeren worden getriggerd om mee te doen aan de exposure.
- De jongeren worden uitgenodigd voor de exposure.

- Laptop
- Projector
- Projectiescherm
- Geluidsboxjes

- Stel al voor de bijeenkomst de apparatuur op en zet het filmpje klaar om af te spelen.
- Zorg dat je het filmpje vooraf bekeken hebt.

Vertel de jongeren:

"Ik heb een filmpje over het onderwerp vluchtelingen. Natuurlijk ben ik straks benieuwd wat jullie ervan vinden"

Bekijk met elkaar de video.

Je vindt deze op jongprotestant.nl/jonginactie/materialen.

Positief of negatief

Jeugdleider

5 minuten

• De jongeren kunnen hun negatieve en positieve associaties met de exposure benoemen.

• Flipover
• Stiften/pennen

• Een diaken uitnodigen en informeren (zie ook Activiteit 5)

Stap 1: Gesprek (4 minuten)

1. Laat de jongeren reageren op het filmpje. Stel bijvoorbeeld de volgende vragen:

- Wat vond je van het filmpje?
- Wat vond je mooi of goed aan het filmpje? En waarom?
- Wat vond je niet mooi of lastig aan het filmpje? En waarom?

2. Stel in ieder geval deze vraag aan de jongeren:

- Wat antwoorden de jongeren op de vraag die aan het einde gesteld werd: "Durf jij mij of mensen in dezelfde situatie te ontmoeten waar wij echt zijn?"
- Wat zou een reden zijn om deze vraag te beantwoorden met 'nee'?
- Wat zou een reden zijn om deze vraag te beantwoorden met 'ja'?

Let op: schrijf de antwoorden op deze twee vragen op een groot vel en laat voldoende ruimte tussen de verschillende antwoorden. Je hebt deze straks bij Activiteit 6 nog nodig.

Stap 2: Introductie diaken (1 minuut)

3. Geef tijdens het gesprek na ongeveer vier minuten een seintje aan de diaken dat hij mag binnenkomen.
4. Rond na vijf minuten het gesprek af door de diaken voor te stellen (zie Activiteit 5).

De diaken

Jeugdleader & diaken

3 minuten

• De jongeren maken kennis met de diaken.

- Nodig van te voren een diaken uit om 'mentor' te zijn tijdens het programma van Jong in Actie. Hij/zij moet alle sessies aanwezig kunnen zijn.
- Zorg dat de diaken goed weet wat er van hem/haar verwacht wordt.
- Lees (bij voorkeur) gezamenlijk het script door en maak het

jullie eigen. Voorkom voorlezen tijdens de activiteit.

- De 'voorbeeldteksten' die in het script staan, kun je aanpassen/anders vertellen en dienen alleen ter inspiratie.
- Op de dag zelf:
  - Optie 1: De diaken is stand-by, dicht bij de jeugdruimte. Zodat hij/zij kan binnenkomen wanneer nodig.
  - Optie 2: De diaken kan ook al vooraf aanwezig zijn bij het begin van de avond en dan hier zichzelf pas introduceren.

Script

1. Jeugdleader:

"Oké, dus jullie hebben nu al heel wat nagedacht over vluchtelingen hè? Misschien zijn er ook nog wel wat belemmeringen, aarzelingen en dingen die jullie nog spannend of lastig vinden. Nou dan denk ik dat ik de juiste persoon gevonden heb, die jullie verder kan helpen."

2. Diaken:

"Hallo, mijn naam is ... en ik ben diaken in deze gemeente. Ik hoorde zojuist dat jullie je voorbereiden op een diaconale ontdekkingsreis, een exposure. Spannend hoor. Mooi dat jullie dit avontuur aan durven gaan. Er is namelijk veel nood in onze wereld en nieuwe helden als jullie zijn hard nodig."

‘Helden?’ Misschien denken jullie wel: Euh, ik zie mezelf niet zo als held, moet je daar geen ‘superkrachten’ voor hebben? Nou, ook dat kan ik begrijpen. Het is niet zomaar iets natuurlijk. Maar een held is voor mij iemand die moeilijke dingen niet uit de weg gaat, maar aan durft te pakken! Ik ben dan wel benieuwd wie van jullie aandurft om samen met elkaar op avontuur te gaan?!

3. De jongeren reageren, ze steken wel of niet hun hand op. Of roepen wellicht iets.

4. De jeugdleider kiest een reactie:

- Bij weinig of negatieve respons jongeren:
“Wat is het stil opeens...”
- Bij veel positieve respons jongeren:
“Oh, kijk jullie zijn al enthousiaster geworden!”

5. Diaken:

“Ah prima net wat ik dacht, hier kan ik wel wat mee. Ik zal jullie daarom eens wat vertellen over mijn eigen diaconale reis en belevenissen. Ik ben ook ooit ergens begonnen natuurlijk, toen ik nog net zo oud was als jullie...”

Vertel kort over hoe jij als jongere dacht, en of bezig was met diaconaat of juist niet. Als de jongeren vragen hebben, mogen ze die uiteraard stellen.

Voorbeeldtekst: *Toen ik zelf jonger was, was ik maar af en toe met diaconaat bezig, ik deed dan soms mee aan een actie vanuit de kerk. Bijvoorbeeld bij ouderen langsgaan, een praktische klus zoals voedsel inzamelen voor de voedselbank, of iemand helpen met opruimen van zijn huis en tuin. Mijn diaconale betrokkenheid is later verder gegroeid toen ik meer wilde doen en betekenen voor anderen die het minder goed hebben dan ik. Ik zag en hoorde veel over de hulp die anderen mensen in mijn omgeving en daarbuiten konden gebruiken en ben toen gaan zoeken naar wat ik kon doen. Vooral toen ik meer met de diaconie in aanraking kwam en door de verhalen en ervaringen van anderen tijdens mijn studie/ werk ontdekte ik dat het mooi is om iets te doen voor mensen in nood. Ik merkte dat ik relatief veel kon betekenen voor anderen, met voor mij maar een kleine inspanning. Het voelde goed om zo mijn geloof in de praktijk te brengen.*

“En nu... denk je dan.”

Vertel kort over wat de diaconie doet voor vluchtelingen, en wat jij als diaken daarin betekent.

Voorbeeldtekst: *Als diaconie en diakenen doen wij natuurlijk veel diaconale taken, niet alleen het collectegeld ophalen op de zondag. Wij gaan bijvoorbeeld in gesprek met organisaties en mensen in de omgeving om te vragen waar wij als kerk in kunnen ondersteunen. Denk maar eens aan de maandelijksse inzamelingsactie voor de voedselbank, de warme maaltijd voor daklozen, de kerstmaaltijd, etc. etc. Specifiek onderhoud ik als diaken het diaconale contact met deze buurt ... Ik probeer altijd een praatje te maken met mensen die op straat slapen en ook bedenk ik bijvoorbeeld voor welk goede doel wij de diaconale collecte kunnen houden op zondag. Verder kook ik graag dus met de diaconale maaltijden sta ik graag in de keuken, of coördineer ik de vrijwilligers die daarbij willen helpen.*

"Oke, ik doe dus een hoop dingen als diaken, maar dat kan toch ieder mens, of je nu wel of niet gelovig bent?!"

Vertel kort waarom jouw geloof hierbij belangrijk is.

Voorbeeldtekst: *Mijn geloof speelt in mijn diaconale betrokkenheid een grote rol. Bovenal omdat ik geloof dat ik gezegend ben met mogelijkheden en een goed leven om daar ook weer van uit te delen. Zo wil ik laten zien dat mijn geloof ook impact heeft op het dagelijks leven dat ik leid en niet alleen iets is van de zondagse kerkdienst. Het omzien naar de ander, het helpen waar geen helper is, is cruciaal voor mij om ook te blijven geloven in de goede boodschap van het evangelie. God wil ons gebruiken in zijn plan. Ik geloof dat Jezus ook ons roept om hem na te volgen en Gods liefde te tonen aan anderen. Ik ben niet heiliger of beter als christen of mens dan anderen, maar als ik alleen maar zeg dat ik geloof en er niks mee doe, dan is het betekenisloos voor mij.*

"Nu heb ik wat van mijzelf gedeeld. Misschien vonden jullie het inspirerend, maar misschien denken jullie ook wel dat diaconaat echt iets is voor ouderen of heel gelovige mensen... Nou nee hoor, echt niet. Iedereen, jong of oud, gelovig of misschien iets minder gelovig, kan zich betrokken voelen bij anderen en hen een helpende hand toesteken. Dat is het mooie van diaconaat. Ik, en jullie ook, hebben het goed en om dan iets te betekenen voor anderen is heel waardevol en verrijkend. Ik krijg er zelf vaak ook weer veel voor terug."

Vertel iets wat het oplevert, bijvoorbeeld nieuwe culturen leren kennen, geduld opbrengen, nieuwe inzichten etc.

Voorbeeldtekst: *Om eens wat te noemen wat het mij oplevert kun je denken aan: meer begrip en empathie voor anderen mensen en hun achtergrond, cultuur, religie, levensstijl. Als ik meer zie, hoor en begrijp van mijn medemens, voorkom ik dat ik snel oordeel over hen. Daarnaast heb ik ook geleerd om geduldig te zijn. Niet alles gaat zo snel of goed als ik wil en hoop, dat hoort er ook bij. En tenslotte leer ik een stukje nederigheid en dankbaarheid door mijzelf niet beter te achten dan een ander, omdat ik alles nu eenmaal op orde lijk te hebben. Hoe gezegend ik ben dat ik in Nederland ben geboren, een opleiding heb kunnen doen, werk en vrienden heb en in veiligheid leef. Veel van die dingen zijn voor heel veel mensen niet vanzelfsprekend namelijk.*

“Daarom zie ik ook hoe belangrijk het is als jongeren omzien naar anderen en als jullie als het ware het stokje willen overnemen. Of dat nu officieel als diaken is of gewoon vanuit jezelf, dat maakt niet uit. Dus wat zeggen jullie ervan, durven jullie het aan?!”

Vorbereiding exposure

Diaken

12 minuten

- De jongeren bereiden zich voor op de exposure door één of meer vragen te formuleren waar ze tijdens de exposure antwoord op willen krijgen.
- De jongeren worden uitgenodigd om hun reis vast te leggen in een verslag.

- Een groot leeg prikbord of fotolijst die gevuld kan worden als logboek en herinnering aan de exposure
- Vel papier/flipover
- Stift/pen

- Koop of regel een prikbord/fotolijst.

Aan de slag

Na de introductie en de theologische onderbouwing vertelt de diaken dat hij een perfecte missie heeft voor de jongeren: de exposure! Hij vraagt hiervoor de inzet van de jongeren. Maar, zoals een echte held betaamd, kunnen de jongeren niet zomaar op pad. Helden moeten toegerust worden.

1. De diaken vertelt iets over de organisatie die de jongeren gaan bezoeken en wat zij doen voor vluchtelingen.

Hij/zij vertelt bijvoorbeeld:

"We gaan [...] bezoeken. Er komen hier ongeveer [...] vluchtelingen, uit [...] landen. De organisatie die wij gaan bezoeken helpt deze mensen bijvoorbeeld met de Nederlandse taal en als ze medische zorg of juridische hulp nodig hebben. Daarnaast helpen zij ook met een hoop praktische zaken. Denk bijvoorbeeld aan kleding en maaltijden. Verder organiseren ze leuke activiteiten waar de bezoekers aan mee kunnen doen."

2. De diaken geeft iets symbolisch (een groot leeg prikbord of fotolijst) aan de jongeren en de opdracht tot het maken van een logboek, een herinnering voor later. Het is leuk als ze hier met elkaar mee aan de slag gaan zodat het een groepservaring wordt. Dit kan in de jeugdruimte opgehangen worden.

Tip: Pak het prikbord of de fotolijst leuk in, zodat het echt een cadeau is en de jongeren het cadeau kunnen uitpakken.

De diaken vertelt bijvoorbeeld:

"Ik heb ook nog iets meegenomen. Jullie hebben het vast al (ingepakt) gezien. Het is een symbolisch cadeau voor jullie als groep. Omdat jullie een soort van 'ontdekkingsreis' gaan maken, ben ik benieuwd naar jullie ervaringen. Het cadeau heeft hier mee te maken.

Jullie zien het, het is nog helemaal leeg. Maar ik vertrouw erop dat jullie het kunnen vullen met jullie ervaringen. Foto's, anekdotes, gedichten, alles wat jullie herinnert aan jullie ontdekkingsreis. Zodat jullie er later op terug kunnen kijken en denken: dat was echt bijzonder!"

- 3. Pak vervolgens de lijst met argumenten om niet naar de exposure te gaan van Activiteit 4 er nog eens bij. Nu jullie wat meer hebben nagedacht over het project, kunnen jullie die belemmeringen ook omkeren? Schrijf onder de belemmeringen (met een andere kleur) een 'oplossing'.**
- 4. De jongeren hebben nu meer gehoord over de exposure en de doelgroep. Hebben zij vragen die ze tijdens de exposure willen stellen? Maak een lijst met de vragen die jullie als groep hebben. Noteer de vragen en bewaar deze.**
- 5. De diaken kan de suggestie doen dat de jongeren komende week gebruiken om zich te verdiepen in het onderwerp van de exposure (vluchtelingen) en verder na te denken over hun invloed.**
- 6. Afsluitend kan de diaken in gebed gaan met de jongeren om Gods bemoediging en zegen te vragen.**

Voorbeeldgebed:

Goede God,

Wij danken u voor deze bijeenkomst en dat we alvast na mochten denken over de exposure. Misschien vinden we het allemaal wel erg leuk, misschien zien we er juist ook wel tegenop of vinden we het spannend. Wij bidden u: wees met ons in de verdere voorbereiding en tijdens de exposure. Wilt u onze ogen en harten openen, zodat wij er iets van op kunnen steken en dat we een goede tijd met elkaar hebben.

Dit vragen wij u in Jezus' naam,

Amen.

Pauze (10 minuten)

Tip: maak als jeugdleider en/of diaken van deze tijd gebruik om contact te maken met de jongeren. Vraag ze hoe het gaat op school, thuis of bij de sportclub.

Activiteit

7

Spel (extra)

Jeugdleider & diaken

30 minuten

De jongeren ontdekken door middel van een spel hoe het is om op de vlucht te zijn.

- Een vlag
- Een band van wc-papier, crêpepapier, karton of een makkelijk scheurbare stof

Lees de uitleg van het spel goed door en bedenk waar je het spel kunt spelen.

Aan de slag

Een bijpassend buitenspel is 'Vlag veroveren' waarbij de jongeren de opdracht krijgen om een goed bewaakte vlag te bereiken. Onderweg kunnen ze echter door grenswachters 'berooft worden van hun leven', waardoor ze opnieuw moeten beginnen. Speel het spel in rondes van vijf tot tien minuten waarbij je kunt wisselen van rol.

Je kunt dit spel vormgeven zoals je zelf wilt. Enige voorwaarde is dat er minimaal vijf spelers nodig zijn (twee bewakers en drie vluchtelingen). Het leukste is als dit spel aansluit op de exposure. Voorbeeld van hoe het spel gespeeld kan worden:

- Een deel van de jongeren is op de vlucht. Om hun bovenarm hebben ze een band van een makkelijk scheurbare stof (bijvoorbeeld wc-papier): dat is hun leven.
- Bij de vlag is het 'Beloofde Land'. Dit is waar ze naar toe vluchten en waar het veilig is.
- De vlag wordt bewaakt door de grenswachten (leiding of andere jongeren).
- Zodra ze de vlag bereikt hebben, burgeren ze razendsnel in en worden ze zelf ook grenswachters. Op deze manier wordt het voor de andere vluchtelingen steeds lastiger de vlag te bereiken.
- Als de vluchtelingen getikt worden door de grenswachten voordat ze de vlag bereiken, is hun missie mislukt en worden ze teruggestuurd naar het beginpunt. Daar moeten ze een nieuw leven halen (een nieuwe band om hun arm) voordat ze het opnieuw mogen proberen.
- Eén van de leiding kan de uitgifte van de levens of bezittingen reguleren door 'de mensensmokkelaar' te zijn die de jongeren op weg helpt.
- Je kunt dit spel individueel laten spelen of de jongeren in koppels laten samenwerken. Dan kunnen ze bijvoorbeeld hun bezittingen delen als één van hen de bezitting is kwijtgeraakt, maar moeten ze ook samen het 'Beloofde Land' bereiken.

Tip 1: Spreek met elkaar duidelijke regels af.

Tip 2: Als alternatief kun je Jachtseizoen spelen, dit is een spel (met app) van de vloggers van StukTV (Talpa). Een ander alternatief zijn bijvoorbeeld de spellen Levend Stratego en Levend kwartet. Hierbij worden bezittingen verzameld en afgenomen.

Afsluiting

Jullie zijn aan het einde gekomen van bijeenkomst 1. Misschien nemen jullie nog even de tijd om wat te drinken en na te praten met elkaar. Neem dan ook een moment om terug te kijken op de bijeenkomst. Hoe vonden de jongeren deze bijeenkomst? Wat hebben ze er van geleerd? En kijken ze uit naar de exposure? Bedank de jongeren voor hun komst en deelname!

BIJEENKOMST **exposure**

120 minuten

Deze tweede bijeenkomst bestaat uit een bezoek aan een diaconaal project. In principe ligt de leiding van deze bijeenkomst bij een medewerker van het diaconale project. Toch is het aan te bevelen om als jeugtleider deze bijeenkomst van te voren ook goed door te nemen. Op die manier weet je wat je kunt verwachten en kun je bijspringen indien nodig. Stem hierover ook af met het project dat jullie bezoeken.

Tip: Het is leuk om een groepsfoto te maken tijdens het bezoek aan het diaconale project!

Activiteiten overzicht

Bijeenkomst 2 bestaat uit 6 activiteiten. De eerste activiteit (activiteit 0) is een opening die zelf vormgegeven wordt. Als je de tijdsindeling die hieronder wordt weergegeven aanhoudt, duurt het programma van bijeenkomst 2 ongeveer 2 uur.

Tijdsduur

Doel

Opmerking

Vorbereiding

Benodigdheden

Leiding

Activiteit

Duur

0	Reguliere opening (niet beschreven in dit programma)	-
1	Welkom + optionele rondleiding	25 minuten
2	Vluchtverhaal	15 minuten
3	Inleef opdracht	15 minuten
4	Interview	20 minuten
5	Meewerken	25 minuten
6	Afsluiten	20 minuten

Materialen die je nodig hebt deze bijeenkomst:

Activiteit 1

- Drinken
- Laptop
- Scherm
- Projector

Activiteit 2

- Telefoons met internetverbinding
- Link naar website:
<https://vluchtelingen.eo.nl>

Activiteit 3

- Optioneel: timer om de drie minuten bij te houden

Activiteit 4

- Een bezoeker die geïnterviewd wil worden
- Startvragen voor het interview

Activiteit 5

- Voldoende begeleiders
- Een duidelijke opdracht

Activiteit 6

- Drinken
- Wat lekkers
- Een kaars en lucifers of een aansteker

Welkom

Projectleider exposure
De jeugtleider en de diaken
zijn ook aanwezig

- Drinken
- Laptop
- Scherm
- Projector

15-25 minuten

- De jongeren maken kennis met het project.
- De jongeren krijgen meer informatie over vluchtelingen in Nederland.of activiteit 1b (een stellingenspel). Ga daarna verder met activiteit 2.

- Drinken regelen en klaarzetten
- Quizvragen voorbereiden (met je exposure partner)
- Stem met de locatie af of er foto's en filmpjes mogen worden gemaakt voor het logboek

Stap 1: Welkom (5 minuten)

1. Heet de jongeren welkom namens de organisatie en spreek je waardering uit dat de jongeren naar de bijeenkomst zijn gekomen.
2. Vertel wat jullie gaan doen tijdens deze bijeenkomst.
3. Neem de richtlijnen door die gelden voor het maken van foto's en video's.

Stap 2: Quiz (5 minuten)

1. Verdeel de zaal in twee gedeelten met een (denkbeeldige) lijn in het midden: de ene kant is voor antwoord A, de andere kant is voor antwoord B.
2. Vertel:

"Ik heb begrepen dat jullie al het één en ander over ons project en onze doelgroep weten. Daarom wil ik beginnen met een kleine quiz. Je krijgt steeds een vraag met twee mogelijke antwoorden. Als je denkt dat antwoord A het juiste antwoord is, ga je aan de ene kant van de zaal staan. Denk je dat antwoord B het juiste antwoord is, dan ga je aan de andere kant van de zaal staan."

3. Stel de quizvragen. Voorbeeldvragen zijn:

Thema ongedocumenteerden (in de volksmond: illegalen)

- Hoeveel ongedocumenteerden denk je dat er in deze stad wonen?
- Hoeveel daarvan zijn jonger dan 18 jaar?
- Hoe houden zij zich in leven?

...

Thema kinderen in AZC's

- Hoeveel AZC's zijn er in Nederland?
- Hoeveel minderjarige asielzoekers komen er in hun eentje (zonder ouders) per jaar naar Nederland?
- Hoeveel minderjarige asielzoekers komen er met hun ouders?
- Hoe lang duurt het gemiddeld voor je weet of je in Nederland kunt blijven?
- Hoe vaak verhuist een asielzoeker gemiddeld in die tijd?
- ...

Stap 3: Meer informatie (5 minuten)

Geef de jongeren de gelegenheid om vragen te stellen als ze die nu al hebben, bijvoorbeeld over het project of over vluchtelingen in Nederland.

Stap 4: Eventueel rondleiding (10 minuten)

Geef eventueel een rondleiding door het project. Dit is vooral leuk als er meerdere ruimtes zijn en als er mensen aanwezig zijn. Een goed moment om foto's en video's van de locatie te maken (met toestemming!).

Vluchtverhaal

Groepsleider/Projectleider
exposure

15 minuten

• De jongeren maken kennis met de geschiedenis van de bezoekers van het project.

• De jongeren ervaren hoe het is om een vluchteling te zijn door belangrijke keuzes te moeten maken bij een spel

• Telefoons met internetverbinding
• Link naar website:
<https://vluchtelingen.eo.nl>

Stap 1: Spel (8 minuten)

1. Vertel:

“Voor veel vluchtelingen is het moeilijk om te vertellen waarom ze gevlucht zijn en hoe het was om te vluchten. Voor ons kan het moeilijk zijn om ons een voorstelling te maken van hoe dat was. Om toch een beetje een beeld te krijgen, doen we een kleine online oefening. Ik geef je zo de link naar een website. Die zoek je op op je mobiel. Op die website word je geconfronteerd met de dilemma’s waar vluchtelingen tijdens hun reis tegenaan lopen. Je moet steeds keuzes maken, om zo veilig in Europa aan te komen. Bij veel van die keuzes staat meer uitleg: lees en bekijk dat ook. Sommige keuzes kosten geld. Houd goed in de gaten hoeveel geld je nog hebt. Je begint met €10.000,-.

Je hebt hier zo’n zeven minuten voor. Als iedereen klaar is, bespreken we het kort na.”

2. Geef de link naar de test ‘Kom jij als vluchteling veilig in Europa?’:

- <https://vluchtelingen.eo.nl>. Als alternatief kun je de jongeren de video “Your phone is now a refugees phone” van BBC Media Action laten kijken.
- **Alternatief:** je kunt deze test ook plenair in de groep maken. Op die manier zien de jongeren dat anderen misschien andere keuzes maken dan zij. Als projectleider kun je hier aandacht aan geven; verschillende mensen maken verschillende keuzes.

Stap 2: Nabespreking (7 minuten)

Stel vragen als:

- Wie is er niet veilig aangekomen?
- Waar ging het fout?
- Je begon met €10.000,-. Is dat realistisch?
- Hoe lang zou jij moeten sparen om zoveel geld te hebben?
- Hoeveel geld had je aan het einde van de reis nog over?
- Wat was je grootste uitgave? Waarom koos je ervoor om dat geld uit te geven?
- Wat is je verder opgevallen?
- Kun jij je voorstellen dat je op de vlucht moet? Hoe zou dat voelen?
- Hoe zou een vluchteling, die misschien te maken heeft met een gevoel van wantrouwen, kijken naar andere mensen/de wereld? Ken je dat gevoel zelf? Wanneer voel je jezelf wantrouwig en waarom?
- Heb je zelf wel eens een keuze gemaakt die zulke verstreckende gevolgen had als de keuzes die je in deze test hebt gemaakt? Wil je daarover vertellen? Is dat vergelijkbaar met de keuzes van een vluchteling?

- **Eventueel kun je hier de link naar hun eigen leven verder leggen.**

Misschien hebben de jongeren al wel eens, op kleine schaal, een 'vlucht' ervaring gehad. Misschien wilden ze ergens onderuit komen, waren ze bijvoorbeeld te laat op school en probeerden ze ongemerkt de klas binnen te komen.

Inleefopdracht

Projectleider exposure

15 minuten

De jongeren maken kennis met de dagelijkse realiteit van de bezoekers van het project.

Optioneel: timer om de drie minuten bij te houden

Bedenk een praktische opdracht die jongeren laat ervaren hoe het is om in de dagelijkse realiteit van de bezoekers van het project te leven of gebruik onderstaande opdracht

De opdracht in deze werkvorm is een voorbeeldopdracht. Misschien kun je zelf wel een opdracht bedenken die beter past bij de bezoekers van jullie project.

Stap 1: Opdracht (10 minuten)

1. Vertel:

“Nu heb je een beetje een beeld van wat vluchtelingen moeten doen om in Nederland aan te komen. Maar ook daarna is het nog niet zo makkelijk. In de volgende opdracht probeer je jezelf in te leven in het leven van iemand die als vluchteling/ongedocumenteerde in Nederland leeft. Dat doen we in groepjes van drie personen”.

2. Geef de opdracht die je hebt bedacht. Een opdracht binnen het thema ongedocumenteerden is bijvoorbeeld:

Je bent illegaal in Nederland en hebt te horen gekregen dat je niet terecht kunt in een Bed, Bad, Brood opvang. Bedenk vier manieren hoe je toch aan een dak boven je hoofd komt. Maak rollenspellen van hoe je dat zou aanpakken. Telkens is één van jullie iemand die als ongedocumenteerde om hulp vraagt. De tweede is degene bij wie om hulp wordt gevraagd. Denk daarbij steeds goed na: ga je in op de vraag of niet? Waarom wel of niet?

De derde observeert: denk je dat het zo zou kunnen gaan? Wat zou de ongedocumenteerde anders kunnen doen? En wat als de hulpgever anders zou reageren?

Stap 2: Nabespreking (5 minuten)

---

1. Bespreek de opdracht na. Stel vragen die de situatie van de bezoeker vergelijken met het dagelijks leven van de jongeren.
2. Vertel dat veel kerken hulp bieden aan mensen die in deze situatie moeten leven. Laat de jongeren opzoeken, bijvoorbeeld op internet, hoe dat in hun kerk geregeld is.
3. Vertel als afsluiting iets over jouw motivatie om dit werk te doen.

Interview met bezoeker van het project

Projectleider exposure

20 minuten

- De jongeren ontmoeten een bezoeker van het project.
- De jongeren kunnen zich (ten dele) inleven in het verhaal en leven van de geïnterviewde bezoeker.

- Een bezoeker die geïnterviewd wil worden. Voor de meeste impact een bezoeker die ongeveer even oud is als de jongeren.

- Startvragen voor het interview

- Bezoeker uitnodigen en inpraten
- Startvragen voor het interview voorbereiden

Uiteindelijk zal de ontmoeting en het gesprek waarschijnlijk de meeste indruk maken. Bovendien draagt de bezoeker door zijn/haar verhaal bij aan de vorming van de jongeren.

Stap 1: Interview (15 minuten)

1. Introduceer de bezoeker van het project. Vertel bijvoorbeeld:

"Jullie hebben ervaren hoe ingewikkeld het is om alleen al een dak boven je hoofd te regelen. En dan hebben we het nog niet eens gehad over eten, of gezondheidszorg. [...] kan vertellen hoe het voor hem/haar is/was om dat maandenlang te doen."

2. Bereid een paar startvragen voor, maar laat vooral de jongeren zelf vragen stellen. Gebruik de vragen die zijn voorbereid bij activiteit 6 in bijeenkomst 1.

Stap 2: Nabespreking (5 minuten)

---

1. Vraag de jongeren hoe ze het gesprek hebben ervaren.
2. Bereid de jongeren voor op de volgende activiteit: meewerken bij het project. Vertel bijvoorbeeld:

“Jullie gaan zo meewerken met de vrijwilligers/medewerkers van ons project. Je weet nu een beetje hoe het is om als vluchteling bij ons aan te moeten kloppen. Kun je bedenken hoe je op een goede manier met onze bezoekers kunt omgaan? Wat moet je vooral wel doen? En wat juist niet?”

Meewerken

Projectleider exposure

25 minuten

De jongeren helpen (of doen mee) met een concrete activiteit die binnen het project georganiseerd wordt.

• Voldoende begeleiding vanuit het project, zodat de jongeren weten wat er van hen verwacht wordt en ook welk gedrag er van hen verwacht wordt.

**• Voldoende begeleiders regelen.
• Een duidelijke opdracht bedenken, zodat de jongeren weten wat er van hen verwacht wordt/welk gedrag er van ze verwacht wordt.**

**• Geef de tijd om alles te laten bezinken tijdens het meehelpen/meedoen.
• Zorg dat de jongeren vragen kunnen stellen.**

Stap 1: De opdracht (5 minuten)

1. Stel de jongeren voor aan de begeleiders.
2. Vertel de jongeren wat jouw motivatie is als projectleider om je bij dit project in te zetten. Jouw enthousiasme kan de jongeren motiveren zich ook in te zetten voor de organisatie. Misschien wil een van de begeleiders ook wel iets vertellen over zijn/haar motivatie.
3. Vertel welke taak/taken ze gaan uitvoeren.
4. Geef eventuele regels en grenzen aan.
5. Vertel dat ze altijd vragen mogen stellen.

Stap 2: Meewerken (20 minuten)

Ga met de jongeren aan de slag met de taken die je net hebt uitgelegd.

Afsluiting

Projectleider exposure en/of diaken

- Het is goed als hier meerdere mensen vanuit het project bij aanwezig zijn en eventueel ook degene die de jongeren eerder geïnterviewd hebben. Op die manier kunnen de jongeren hun vragen stellen. En voor de mensen van het project is het goed om te horen hoe de jongeren het hebben ervaren.

20 minuten

- De jongeren reflecteren op hun ervaringen.
- De jongeren krijgen een laatste kans om vragen te stellen aan [...].
- De jongeren krijgen feedback op hun aanwezigheid en inbreng.

- Drinken
- Wat lekkers
- Een kaars en lucifers of een aansteker

- Spreek ook met de projectleider van de exposure af om te evalueren en eventuele vervolgstappen af te stemmen.

Stap 1: Persoonlijke reflectie (12 minuten)

1. Laat de jongeren in een kring zitten en geef ze iets te drinken en wat lekkers.

2. Vertel:

“Het was een bijzondere (mid)dag, in elk geval voor ons, maar misschien ook wel voor jullie. Ik denk dat het goed is om nog even terug te kijken.

Dat doen we als volgt: we steken straks een kaars aan die we rond laten gaan. Als je de kaars vast hebt, noem je iets dat indruk op jou heeft gemaakt. Dat kan iets heel kleins zijn, of iets groots. Het kan iets zijn dat iedereen al zegt, maar ook iets dat alleen jou is opgevallen. Er bestaat geen goed of fout.

Zodra de kaars weer bij mij is, heb ik nog een tweede opdracht.”

3. Steek de kaars aan. Benoem eerst zelf iets dat indruk heeft gemaakt. Vraag wie van de jongeren daarna wil beginnen en laat de kaars rondgaan. Pas op met het warme kaarsvet!

4. Als de kaars bij jou terug is, vertel je de jongeren:

- Hoe jij de dag hebt ervaren.
- Wat voor jou een mooi moment was (als dat iets anders is dan je al genoemd hebt).
- Welke feedback of wijsheid je de jongeren nog mee zou willen geven.

5. Vervolgens vraag je de diaken of hij/zij hier nog een aanvulling op heeft of iets uit zijn/haar perspectief wil vertellen. Geef dan de kaars.

Tip:

Laat iedereen in de kring zitten, niet alleen de jongeren.

Let op: Jeugdleider en diaken, noteer deze reacties, je hebt ze aan het begin van de volgende bijeenkomst nodig.

Stap 2: Onbeantwoorde vragen (8 minuten)

1. Zodra de kaars terug is bij jou, geef je de volgende opdracht:

"Jullie gaan zo weer naar huis. Maar misschien heb je nog wel een vraag die je nog niet gesteld hebt. Misschien durfde je het niet omdat je die vraag te persoonlijk vond. Misschien dacht je dat het een domme vraag was. Of misschien bedenk je hem nu pas, nu je de anderen hebt horen reageren. We geven zo weer de kaars rond en dat is je laatste kans om die ene vraag te stellen. En opnieuw: er bestaat geen goed of fout, geen slim of dom, geen persoonlijk of bot. Stel gewoon je vraag en wij proberen het te beantwoorden. Als je geen vraag hebt, is dat uiteraard ook niet erg. Dan geef je de kaars door aan de volgende."

2. Laat de kaars rondgaan.

Stap 3: Afscheid (5 minuten)

Jeugdleider en de diaken:

Vertel dat Jong in Actie met dit bezoek nog niet voorbij is en druk ze op het hart om de volgende keer ook naar de bijeenkomst te komen. Daag de jongeren uit om thuis een verslagje, anekdote of fotoverslag te maken voor in het logboek (fotolijst/prikbord die je eerder hebt gegeven).

Stem met de programmaleider van de exposure af om te evalueren en welke eventuele vervolgstappen worden gezet. (Dat kan ook op een later moment.)

BIJEENKOMST **vervolg**

90 minuten

In deze laatste bijeenkomst blikken jullie terug op de exposure. De jongeren praten met elkaar na over wat ze gezien en gedaan hebben en wat dat met hen gedaan heeft. Daarnaast kijken jullie vooruit. De jongeren denken met elkaar na over wat zij zelf kunnen betekenen voor mensen om hen heen en maken daar een plan voor.

Activiteiten overzicht

Bijeenkomst 3 bestaat uit 8 activiteiten. De eerste activiteit (activiteit 0) is een opening die zelf vormgegeven wordt. Als je de tijdsindeling die hieronder wordt weergegeven aanhoudt, duurt het programma van bijeenkomst 3 ongeveer 1,5 uur.

Tijdsduur

Doel

Opmerking

Vorbereiding

Benodigdheden

Leiding

Activiteit

Duur

0 Reguliere opening (niet beschreven in dit programma)	-
1 Inleiding	5 minuten
2 Emoties	12 minuten
3 Vragen en antwoorden	10 minuten
4 Theologische verwerking	10 minuten
5 Cirkel van Invloed vergroten	8 minuten
- Pauze	10 minuten
6 Brainstorm race	8 minuten
7 Lagerhuis	12 minuten
8 De Waslijn	12 minuten

Materialen die je nodig hebt deze bijeenkomst:

Activiteit 1

- Niets.

Activiteit 2

- Emoji-stickers (meegeleverd)
- Plakband
- Een vel met toelichtingen (meegeleverd)

Activiteit 3

- Vragen uit Activiteit 6 van bijeenkomst 1.

Activiteit 4

- Presentatie over de oorsprong van diaconaat (meegeleverd)

Activiteit 5

- Filmpje (meegeleverd)
- Laptop
- Projector
- Projectiescherm
- Geluidsboxjes
- De vellen met de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid van de jongeren (uit bijeenkomst 1)

Activiteit 6

- Minimaal 2 flipovervellen
- Stiften/pennen
- Schilderstape

Activiteit 7

- Kookwekker
- Flipovervel
- Stiften/pennen

Activiteit 8

- Kookwekker
- Waslijn
- Wasknijpers
- Blanco A6-kaarten (correspondentiekaarten)
- Memobriefjes/post-its
- Stiften
- Pennen
- Rol behangpapier

Activiteit

1

Inleiding en terugblik

Jeugdleider

5 minuten

De jongeren blikken terug op de exposure.

- Vraag aan het einde van de exposure een reactie/ feedback van de leiding van het project op de aanwezigheid van de groep.
- Zet de stoelen in een kring in de ruimte (zonder tafels ertussen).
- Geef het cadeau van de diaken (voor het logboek) een prominente plaats. Als je zelf foto's hebt gemaakt tijdens de exposure, kun je die van tevoren printen en in de fotolijst doen / op het prikbord hangen.

Aan de slag

1. Vraag aan de jongeren:

"Hoe hebben jullie de exposure ervaren? Hebben jullie in de week na de exposure nog veel nagedacht over wat jullie hebben meegemaakt? En willen sommigen van jullie nog wat delen of laten zien voor in bijvoorbeeld het logboek?"

2. Vul dit daarna zelf aan met wat jou als jeugdleider is bijgebleven of wat je de jongeren nog wilt meegeven.

Emoties bij de exposure

Jeugtleider

12 minuten

De jongeren zijn zich bewust van de emoties die het bezoek heeft opgeroepen.

- Emoji-stickers (meegeleverd)
- Uitleg verschillende Emojis (meegeleverd)

- Lees de activiteit goed door en zorg dat je vooral stap 2 en 3 goed in je hoofd hebt zitten.
- Leg de emoji-stickers en het vel met toelichtingen klaar.
- Zet de stoelen in een kring in de ruimte, zonder tafels ertussen.

Stap 1: Inleiding (1 minuut)

Vertel:

“Een ontmoeting zoals we vorige week hebben gehad, kan verschillende emoties oproepen. Je kunt bijvoorbeeld verdrietig zijn, of juist hoopvol omdat je ziet wat het project bereikt. Soms weet je dit al wel, maar heel vaak zitten dat soort emoties ook wat dieper verstopt. Met de volgende oefening gaan we proberen om die emoties te ontdekken. Ik kan me voorstellen dat sommigen van jullie het een spannende oefening vinden, maar ik wil jullie vragen om serieus mee te doen.”

Stap 2: Terugdenken (3 minuten)

1. Vertel:

"Doe je ogen dicht of kijk naar één punt op de vloer. Denk terug aan het bezoek.

Denk terug aan het moment dat de exposure begon. Je stapte de drempel over. Wat zag je toen? Zie je het weer voor je?...

Wat viel je op? Denk daar eens aan...

Wat hoorde je voor geluiden? Hoor wat je hoorde...

Wat voelde je? Voel wat je voelde...

Zak even helemaal in de herinnering..."

2. Blijf nu even stil.

Stap 2: Emoji (3 minuten)

Vertel:

"Doe rustig je ogen open, maar hou nog even je mond.

Loop naar de tafel waar verschillende emoji-stickers liggen (zie bijlage 2).

Ook ligt er een vel met korte uitleg wat elke emoji betekent (zie bijlage 3).

Kies de emoties die bij jou naar boven zijn gekomen.

Plak de bijbehorende emoji-stickers op jezelf.

Je mag er meerdere kiezen, als dat is wat jij voelt."

Stap 4: In gesprek (5 minuten)

Vorm tweetallen. Dat doe je zo: kies iemand uit met een emoji waar jij wel meer over zou willen weten. Vraag diegene om uit te leggen waarom hij/zij deze emoji heeft opgeplakt. Laat de jongeren zo met elkaar in gesprek gaan.

Alternatief: Loop door de ruimte. Als je iemand tegenkomt met een emoji waar jij wel meer over zou willen weten, begin je een kort gesprek. Vraag diegene om uit te leggen waarom hij/zij deze emoji heeft opgeplakt. Vertel ook over je eigen gekozen emoji. Loop daarna verder en begin een gesprek met iemand anders.

Vragen en Antwoorden

Jeugdleider

10 minuten

- De jongeren kijken terug op de vragen die zij hebben gesteld tijdens de exposure.
- De jongeren kunnen benoemen of hun vraag is beantwoord.

- De jongeren vertellen of de exposure overeenkwam met hun verwachtingen.

De vragen uit activiteit 6 van bijeenkomst 1.

Aan de slag

Maak een rondje langs de jongeren en vraag hen of ze nog weten welke vraag zij hadden geformuleerd in de eerste bijeenkomst. Vraag hen:

- Heb je antwoord gekregen op je vraag? Kun je het antwoord kort samenvatten?
- Kwam de exposure overeen met je verwachtingen?
- Heb je nieuwe vragen gekregen naar aanleiding van de exposure?

Alternatief: in plaats van een rondje langs de jongeren, kun je dit ook meer algemeen/plenair doen.

theologische verwerking

Diaken & jeugtleider

10 minuten

De jongeren leren de gedachte achter diaconaat en leren hoe diaconaat een basisgedachte in de bijbel is.

Een presentatie over diaconaat.

- Lees de informatie in deze activiteit goed door.
- De informatie wordt gedeeld met de jongeren in een interview-format, dus zorg dat je het in je eigen woorden kunt vertellen (het is niet erg als je daar af en toe een element in vergeet).
- Schrijf eventueel steekwoorden op een briefje.
- Maak eventueel gebruik van de door Jong Protestant aangeleverde presentatie-opzet:
<https://docs.google.com/presentation/d/1WE6OkwyH4Tp691da2Z4awLt0TNmBlymnJWeE8yXb0jM/edit#slide=id.p>

Stap 1: De oorsprong van het diaconaat (3 minuten)

Jeugtleider:

“Tijdens de vorige bijeenkomst zijn wij met elkaar op exposure geweest. Daar hebben wij veel gezien, gehoord en gedaan met betrekking tot de hulpverlening aan vluchtelingen. Maar waar komt dat nu allemaal vandaan? Wat is nu de oorsprong van het hulp verlenen aan de ander?”

Diaken:

“Zoals de organisatie [...] al vertelde en wij wellicht zelf ook al weten, wordt veel van dit soort ‘goede hulp’ diaconaat genoemd. Nu is diaconaat een woord dat veel gebruikt wordt binnen kerken en christelijke organisaties. Het is namelijk niet zomaar hulp bieden, maar het komt voort uit het christelijke geloof. Het woord diaconaat, is afgeleid van de Griekse woorden diakonia, diakonein en diakonos. En betekent letterlijk ‘dienstbetoon’. Wezenlijk voor het christelijk geloof is liefde, dus ook naastenliefde. Zoals Jezus ook zegt in Matt. 22: 37-40, God liefhebben boven alles en de naaste als jezelf.”

Stap 2: Voorbeelden van naastenliefde door de bijbel heen (3 minuten)

Jeugtleider:

“Dus kort samengevat; diaconaat is het het omzien naar de ander en dienstbaarheid tonen en komt voort uit ons geloof. Je noemde net al iets over wat Jezus zei over naastenliefde, maar hoe komt diaconaat verder terug in de bijbel en wat voor rol speelt het daarin?”

Diaken:

“Ja, het diaconale omzien is een wezenlijk onderdeel van ons geloof. Het vormt een kern van het christelijk denken en handelen. Het dienstbaar opstellen naar de medemens en naastenliefde tonen is een belangrijk thema dat ook in de bijbel veel voorkomt. We zien dan ook dat het in de hele bijbel terug te vinden is. In het Oude Testament zijn er veel voorbeelden te vinden van omzien naar de medemens. Denk bijvoorbeeld aan het gastvrij opstellen tegenover vreemdelingen. Dat is een belangrijke opdracht die in Oude Testament al veel voorkomt. Zeker ook omdat de Israëlieten zelf vreemdelingen zijn geweest en gevlucht waren. Daarom krijgen zij ook de opdracht om om te zien naar vluchtelingen en vreemden (Lev. 19: 33-34). In het Nieuwe Testament zijn hier ook veel voorbeelden van te vinden. Zo wordt bijvoorbeeld vaak de bekende gelijkenis van de barmhartige Samaritaan aangehaald (Luk. 10: 25-37). Deze gelijkenis van Jezus kennen jullie waarschijnlijk zelf ook en dient als voorbeeld en als inspiratie voor het helpen van anderen. En daarnaast heeft in het Nieuwe Testament Jezus, maar bijvoorbeeld ook de apostel Paulus, het vaak over het dienen van de ander en het omzien naar de medemens in nood.”

Stap 3: Werken van barmhartigheid (1 minuut)

Jeugtleider:

"Ik heb ook wel eens wat gehoord over de werken van barmhartigheid, wat zijn die ook alweer?"

Diaken:

"Ja, dat is ook een mooi voorbeeld uit de bijbel. In Matteüs 25 heeft Jezus het over de zogenoemde werken van barmhartigheid. Veel diaconieën (kerkelijke organisaties die zich richten op het diaconaat) baseren hun werk op deze tekst. We lezen in die tekst zes werken van barmhartigheid, namelijk: hongerigen te eten geven, dorstigen te drinken geven, naakten kleden, vreemdelingen herbergen, zieken verzorgen en gevangenen bezoeken. Hier zien we dus ook het opvangen van vreemdelingen in terugkomen."

Stap 4: Later 7^e & 8^e werk van barmhartigheid

(1 minuut)

Jeugtleider:

"Je noemde volgens mij maar 6 werken van barmhartigheid, er zijn er toch meer?"

Diaken:

"Dat klopt, hoewel die dus niet zo specifiek in de bijbel staan. Later (in 1207, tijdens de pestepidemie) werd namelijk door paus Innocentius III een zevende werk toegevoegd: het begraven van de doden. En tegenwoordig wordt er ook wel gesproken over de acht werken der barmhartigheid. Onze huidige Paus Franciscus voegde in 2016 de achtste toe: 'het gemeenschappelijk huis behoeden'. Daarmee bedoelde hij: goed zorgen voor de schepping."

Stap 5: Diaconaat door de eeuwen heen (2 minuten)

Jeugtleider:

"Je noemde net een paar dingen uit de bijbel, maar ook nadat de bijbel is geschreven is het denken en bezig zijn met diaconaat niet stil komen te liggen. Hoe is dat verder gegaan?"

Diaken:

“Goede vraag. Ook in de vroege kerk en door de eeuwen heen, bleef het diaconaat een prominente rol spelen binnen de christelijke gemeente. En ook daarbuiten zijn er door de eeuwen heen vele vormen van hulpverlening geweest die verricht werd vanuit bijvoorbeeld kloosters, religieuze organisaties of individuele mensen die hun oorsprong vinden in het christelijke denken van diaconale hulp bieden. In het Romeinse Rijk bijvoorbeeld waren het veelal christenen die omzagen naar de armen, de zieken en ook de vreemdelingen. En zo is dat verder gegroeid en kennen wij inmiddels vele diaconale praktijken. Binnen veel kerken zijn er daarom ook de zogenoemde diakenen, mensen die dus aangesteld zijn met een speciale ambtelijke taak voor het diaconaat.”

Jeugtleider:

“Mooie voorbeelden. Leuk om zo wat meer te leren over de achtergrond van het diaconaat en hoe dat door de bijbel en tijd heen een plek heeft gekregen. Dank voor je toelichting.”

Filmpje + Cirkel van Invloed vergroten

Jeugdleader

8 minuten

De jongeren worden bedankt voor hun inzet en worden aangemoedigd om een eigen diaconaal project op te starten.

Filmpje (kijk op jongprotestant.nl/jonginactie/materialen)

- Laptop
- Projector
- Projectiescherm
- Geluidsboxjes
- Het vel met de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid uit bijeenkomst 1
- Maak al voor de bijeenkomst de apparatuur gereed en zoek het filmpje op.
- Zorg dat je het filmpje vooraf bekeken hebt.

Aan de slag

1. Vraag de jongeren of zij in twee zinnen kunnen herhalen wat de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid (bijeenkomst 1, activiteit 1a) zijn. Ze mogen elkaar uiteraard helpen als ze er niet helemaal uit komen.

2. Vertel de jongeren:

“In de eerste bijeenkomst had ik een video van Caroul. Hij nodigde jullie uit om te komen kijken bij [naam van de exposure]. Maar hij heeft ook een tweede video gemaakt, met opnieuw een vraag voor jullie. We gaan naar hem kijken en luisteren en daarna mogen jullie over zijn vraag nadenken.”

3. Bekijk de video met de jongeren. Vraag aan de jongeren om voor zichzelf na te denken over de oproep waarmee het filmpje afsluit.

4. Na de video:

“Zo, wat vinden jullie van deze vraag, hebben jullie er al over nagedacht? Weten jullie nog dat we het in de eerste bijeenkomst rondom dit thema hebben gehad over de Cirkels van Invloed en Betrokkenheid en dat als je werkt aan je Cirkel van Invloed je er positieve energie van kan krijgen?!”

Kom in actie! Dat is wat we net ook in het filmpje hoorden! Dat hoeft dus niet gelijk heel groot te zijn. De grote dingen liggen meestal buiten onze Cirkel van Invloed. We kunnen ook met kleine dingen een groot verschil maken!

De vraag is dus, zijn jullie bereid de nieuwe uitdaging aan te gaan en jullie Cirkel van Invloed groter te maken?"

- 5. Vraag aan de groep of ze bereid zijn hun Cirkel van Invloed te vergroten, door de uitdaging aan te gaan in een concrete lokale challenge.**
- 6. Je kunt dit concretiseren door één (of meer) van de flipovervellen van de jongeren erbij te pakken uit de eerste sessie.**

Pauze (10 minuten)

Je kunt de pauze gebruiken om het (inmiddels verder) gevulde foto-logboek op te hangen of een mooie plek te geven. Als het nog niet helemaal gevuld is, kun je de jongeren vragen of ze nog een bijdrage hebben.

Brainstorm race

Diaken

8 minuten

De jongeren bedenken en kiezen een idee waarmee ze aan de slag willen in de volgende activiteit.

- Minimaal 2 flipovervellen
- Stiften/pennen
- Schilderstape

- Bedenk een goede brainstorm-vraag. Een goede brainstorm-vraag is kort, open en concreet, zoals: "Hoe kunnen wij diaconaal betrokken zijn bij jonge vluchtelingen?"
- Hang twee flipovervellen naast elkaar op.
- Markeer met tape, op een aantal meter (drie-vier) van ieder vel, een startlijn van ongeveer een meter breed.
- Maak minstens twee teams (meer als je met meer dan tien jongeren bent) met elk maximaal vijf jongeren. Zet ieder team achter een startlijn en geef beide teams één stift.

Stap 1: Instructie (2 minuten)

Leg uit:

"We gaan brainstormen over de volgende vraag: [jouw brainstormvraag]. Dat doen we als volgt: op mijn teken schrijft ieder team twee minuten lang zoveel mogelijk ideeën op hun flipovervel. Om de beurt rennen jullie vanaf de startlijn op en neer. Iemand begint, die rent naar het vel, schrijft er maximaal één idee op, rent terug en geeft de stift aan iemand anders, die hetzelfde doet. Het team met de meeste ideeën wint de race!"

Er zijn een paar spelregels:

- Je mag maar één idee per 'run' opschrijven
- Na iedere run geef je de stift af: je mag dus niet twee keer achter elkaar, maar je sluit weer achteraan in de rij.
- Als je niets weet mag je naar het vel rennen en een vraagteken opschrijven.
- Dubbele ideeën tellen niet mee.

Stap 2: Start (3 minuten)

1 Geef een startsignaal.

2 Zodra de jongeren beginnen, moedig je ze aan en geef je kort voor het einde de tijd aan. Bijvoorbeeld:

"Jullie hebben nog 15 seconden!"

3 Geef na in totaal twee minuten het eindsignaal.

4 Tel hoeveel ideeën de teams hebben opgeschreven. Maak er een spannend moment van. Welk team heeft er gewonnen?

Stap 3: Na de brainstorm (3 minuten)

1. Vertel:

"We hebben uiteindelijk maar één idee nodig. Dus we gaan democratisch stemmen. Het idee met de meeste stemmen wint. Iedereen mag drie keer stemmen en op je eigen idee stemmen mag niet.

Stemmen doe je door een duidelijke stip te zetten bij je favoriete idee op beide lijsten."

2. Geef de jongeren twee minuten de tijd. Tel daarna de stemmen. Onthul het winnende idee. Bij gelijkspel kun je bijvoorbeeld zelf de beste uitkiezen.

Lagerhuis, van idee naar een plan

Jeugdleader (spelleider)
en diaken (jury)

- Kookwekker
- Flipovervel
- Stiften/pennen

12 minuten

- De jongeren formuleren samen wat zij diaconaal willen gaan doen.
- De jongeren ontvangen opbouwende feedback om hun idee te verbeteren.

Zorg dat je weet hoe een lagerhuisdebat werkt. Kijk op: <http://www.debatindeklas.nl/debatvormen/lagerhuis/> of bekijk de video: <https://www.youtube.com/watch?v=QrNbDVyxLQg>

Stap 1: Instructie (2 minuten)

Vertel:

“Met behulp van een lagerhuisdebat gaan we dit idee nóg beter maken. Degene van wie het gekozen idee is, licht dit kort nog wat verder toe. De rest van de groep verdelen we in tweeën: aan de ene kant de criticasters en aan de andere kant de supporters.”

“Criticasters, jullie bedenken wat de valkuilen bij dit idee zijn om rekening mee te houden én bedenken wat mogelijke oplossingen zijn voor deze valkuilen. Supporters, jullie bedenken wat voor extra mogelijkheden er zijn om diaconaal actief te zijn voor de doelgroep en wat er eventueel nodig is om het idee nog kansrijker en beter te maken. Elk team krijgt van te voren twee minuten de tijd om te overleggen. Daarna heeft elk team twee minuten om hun feedback te geven op het idee.”

Tip:

Gebruik dezelfde teams als bij de Brainstorm race (Activiteit 6).

Aan het einde heeft degene van wie het gekozen idee is één minuut de tijd om de beste opmerkingen van beide teams te benoemen.

Aan het einde zal de diaken ook nog twee aandachtspunten noemen bij het idee."

Stap 2: Toelichting (1-2 minuten)

De jongere van wie het gekozen idee is, licht het idee kort verder toe.

Stap 3: Criticasters en supporters (2 + 2 + 2 minuten)

1. Verdeel de groep in tweeën (elk aan één kant van de ruimte).
2. Zet steeds een kookwekker op twee minuten en bewaak de tijd goed.
3. Laat de groepen twee minuten overleggen.
4. Laat de groepen daarna elk twee minuten hun feedback geven:
  - Let er bij de criticasters op dat de feedback opbouwend is, dus dat er ook oplossingen aangedragen worden.
  - Let er bij de supporters op dat de ideeën creatief zijn en het idee echt verbeteren.

Stap 4: Reacties (1 + 1 minuten)

1. Zet steeds een kookwekker op één minuut en bewaak de tijd goed.
2. Laat allereerst de jongere van wie het idee is reageren. Noteer de punten die hij/zij aandraagt op een flipovervel. Beperk de tijd tot één minuut.
3. Laat daarna de diaken twee aandachtspunten aandragen. Beperk de tijd tot één minuut.

De waslijn, naar een stappenplan

Jeugdleader (spelleider)
& Diaken (jury)

15 minuten

De jongeren maken in een
hoog tempo (de basis van) een
projectplanning.

- Kookwekker
- Waslijn
- Wasknijpers
- Blanco A6-kaarten
(correspondentiekaarten)
- Memobriefjes/post-its
- Stiften/pennen
- Pennen
- Rol behangpapier

- Span de waslijn door de ruimte (kijk van tevoren waar je hem kunt vastmaken).
- Leg de A6-kaarten, pennen, stiften en wasknijpers klaar.
- Hang aan de linkerkant van de lijn een kaart met het woord "begin" en aan de rechterkant een kaart met het woord "einde".

Dit is een werkvorm waarbij het belangrijk is dat je als leiding hoog in je energie zit. Alleen op die manier hou je het tempo hoog, blijven de jongeren enthousiast en heb je binnen een kwartier het beste resultaat.

Stap 1: Projectstappen bedenken (5 minuten)

1. Voor deze stap heb je de waslijn, de wasknijpers, de blanco A6-kaarten, en de stiften nodig. Met deze werkvorm maak je in een snelkookpan een projectplanning.

2. Vertel:

"We weten nu wát we gaan doen. Nu moeten we alleen nog bedenken wat er allemaal nodig is om ons plan uit te voeren. Dat zijn onze "projectstappen".

We gaan nu in tweetallen zoveel mogelijk projectstappen bedenken. De projectstappen hang je in de juiste volgorde aan de waslijn.

Sommige projectstappen zet je aan het begin, andere meer in het midden en weer andere juist aan het einde." (Wijs dit aan op de waslijn.)

Als je een projectstap hebt bedacht, hang je het meteen op. Let daarbij goed op wat de andere duo's hebben opgehangen: de volgorde moet kloppen. Verder is het belangrijk dat je er op let dat de stappen die je bedenkt niet te groot zijn, ze moeten goed uitvoerbaar zijn.

Jullie hebben hier vijf minuten voor."

- 3. Verdeel de groep in tweetallen.**
- 4. Zet de kookwekker op vijf minuten.**

Stap 2: Plenair doorlopen (2 minuten)

- 1. Vertel:**

"Laten we eens kijken hoe ver we zijn. We hebben daar twee minuten voor"

- 2. Zet de kookwekker op twee minuten.**
- 3. Benoem samen met de diaken zo snel mogelijk alle opgeschreven projectstappen. Let daarbij op de volgende zaken:**
  - Is het duidelijk wat de jongeren hebben opgeschreven?
  - Sluiten de stappen goed aan of zijn er nog blinde vlekken?
  - Zijn de projectstappen klein genoeg om goed uit te kunnen voeren?

Er zijn een paar spelregels:

- Het is niet de bedoeling dat je in deze stap problemen op gaat lossen. Het gaat erom dat je ze signaleert.
- Wees kritisch, maar houd het positief en opbouwend.
- Houd het tempo erin.

Stap 3: Finetunen (3 minuten)

- 1. In deze stap lossen de jongeren de gesignaleerde problemen op.**
- 2. Voor deze stap heb je opnieuw de waslijn, de wasknijpers, de blanco A6-kaarten en de pennen of stiften nodig.**
- 3. Vertel:**

"We hebben net gezien dat sommige dingen nog in kleinere stapjes opgedeeld moeten worden. En er ontbreekt ook nog het een en ander. Jullie hebben nu drie minuten om het projectplan te verbeteren."
- 4. Zet de kookwekker op drie minuten.**

Stap 4: Taken verdelen (3 minuten)

---

1. Voor deze stap heb je de memobriefjes/post-its en pennen nodig.

2. Vertel:

“Wij gaan nu het plan verder uitwerken tot één grote tijdlijn. Daarvoor is het natuurlijk wel nodig dat we weten wie zich over welk onderdeel wil buigen. Met post-its met je naam kunnen jullie je voorkeur aangeven. Het is de bedoeling dat elk onderdeel vrijwilligers heeft. Jullie hebben hier drie minuten de tijd voor.”

3. Zet de kookwekker op drie minuten.

4. Check na drie minuten of elke taak een naam heeft. Houd het kort.

5. Sluit af door elkaar een high five te geven, een yell te doen of iets anders.

Afsluiting

Jullie zijn aan het einde gekomen van de derde bijeenkomst. Bedank de jongeren voor hun komst en hun deelname. Vertel eventueel zelf hoe je op deze bijeenkomst terugkijkt en vraag de jongeren wat ze ervan vonden. Noem nog eens dat jullie een lopende planning gaan maken van alle ideeën en stappen die jullie net samen hebben geformuleerd en vertel dat jullie daar vanaf de volgende keer mee aan de slag kunnen. Je kunt de bijeenkomst afsluiten met gebed.

Na de bijeenkomst

---

1. Neem samen met de diaken en eventueel enkele vrijwillige jongeren de tijd om het plan nog even door te lopen.

2. Zorg dat het een werkende planning wordt.

- Kijk of je stappen moet toevoegen, samenvoegen of splitsen.
- Kijk of de volgorde overal klopt.

3. Neem de planning daarna als een tijdlijn over op een behangrol die je in de ruimte kunt ophangen.

4. Markeer elke volgende bijeenkomst welke stappen er gezet zijn en/of nog gezet moeten worden.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Achtergrondinformatie: De feiten rondom vluchtelingen in Nederland

Bijlage 2: Flipovervellen 'Cirkels van Invloed en Betrokkenheid

Bijlage 3: Uitleg emoji's

Bijlage 1

De feiten rondom vluchtelingen in Nederland

Bijeenkomst 1 - Activiteit 1: Brainstorm of stellingenspel

Stelling 1: Vluchtelingen zijn gelukszoekers, ze kiezen om te vluchten

1. Stickers stelling 1:

- Wereldwijd waren er eind 2020 meer dan 80 miljoen vluchtelingen
- In 2019 kreeg Nederland 20.530 eerste asielaanvragen
- 20% van de asielzoekers komt uit een 'veilig land' (en wordt direct afgewezen)
- 40% van de asielzoekers had in een ander EU land asiel moeten aanvragen (en wordt afgewezen)
- 25% van de asielzoekers wordt statushouder

2. Toelichting

Waarom vluchten mensen eigenlijk? Wat moet je doen voor vrijheid? Of om aan een oorlog te ontsnappen? Vraag jezelf eens af: wat zou jij doen?

Vijf mensen met een vluchtelingenachtergrond deelden hun verhaal voor de campagne 'Niemand vlucht vrijwillig' van VluchtelingenWerk Nederland. In interviews, podcasts en video's vertellen Akram, Aziz, Fifi, Nada en Khaled over het moment dat ze móésten vluchten en over de tocht naar Nederland. Hun verhalen zijn zeer uiteenlopend, maar laten bovenal zien dat niemand de keuze om te vluchten vrijwillig maakt. Twee vluchtelingen, uit Chili en Syrië gaan in gesprek:

<https://www.vluchtelingenwerk.nl/persoonlijke-verhalen/vluchteling/patricia-chili-en-mohamad-syrie-gesprek>

Stelling 2: Als je gevlucht bent, verdien je de hulp van anderen

1. Stickers stelling 2:

- 90-95% van de asielzoekers is gehuisvest bij het COA (Centraal Orgaan opvang Asielzoekers) in een AZC (Asielzoekerscentrum)
- ongeveer 5 á 10% van de asielzoekers heeft geen vaste woon- en verblijfplaats of zit in de noodopvang

2. Toelichting

Lees Mattheüs 25: vs. 31 - 45.

Stelling 3: Veel vluchtelingen zijn criminelen/terroristen en maken ons land onveilig

1. Stickers stelling 3:

- 1,9% van de asielzoekers werd verdacht van een misdrijf. 0,8% werd veroordeeld voor een misdrijf (2016-2017)
- 0,7% van de Nederlanders zonder migratie-achtergrond zijn/worden verdacht van een misdrijf. 0,2% werd veroordeeld voor een misdrijf (2016-2017)
- Asielzoekers worden in vergelijking met andere Nederlanders met een niet westerse achtergrond het minst verdacht en veroordeeld voor een misdrijf.
- Nederlanders in dezelfde context: 'Jonge man zonder geld', worden relatief vaker verdacht en veroordeeld voor misdrijven dan asielzoekers.

2. Toelichting

Uit onderzoek in de periode 2016/2017 door het CBS, centraal bureau van de statistiek, blijkt dat 1,9% van de asielzoekers verdacht werd van een misdrijf. Asielzoekers worden in vergelijking met andere Nederlanders met een niet westerse achtergrond het minst verdacht van misdrijven. Nederlanders zonder migratie-achtergrond worden het minst verdacht (en veroordeeld).

WODC, een onderzoeksbureau van het Ministerie van Justitie en Veiligheid deed ook onderzoek naar criminaliteit onder asielzoekers in 2015. Zij concludeerden dat de meeste overlast werd veroorzaakt door een kleine groep asielzoekers uit 'veilige landen' die een kansloze aanvraag doen. Ook concluderen zij dat de meeste asielzoekers 'jonge mannen zonder geld' zijn. Als ze de criminaliteitscijfers vergelijken met een vergelijkbare groep 'Nederlandse jonge mannen zonder geld' blijkt dat asielzoekers juist minder vaak verdachte zijn. Het WODC noemt het ook opvallend dat in buurten rond AZC's niet meer criminaliteit gemeld wordt dan elders. (*Trouw*)

Stelling 4: Vluchtelingen zijn maar eng, raar of apart

1. Stickers stelling 4:

- 40% van de Syrische vluchtelingen heeft psychische problemen (gehad)
- 40% van de Nederlanders heeft psychische problemen (gehad)

2. Toelichting

- Op basis van feiten: onderzoek laat zien dat 40% van de Syrische vluchtelingen psychische klachten heeft, variërend van licht tot ernstiger. (Landelijk expertisecentrum gezondheidsverschillen Pharos)
- Ruim 4 op de 10 [Nederlandse] mensen hebben ooit in hun leven één of meerdere psychische aandoeningen gehad (Trimbos)
- Daarnaast is het wel zo dat de cultuur en gewoonten van vluchtelingen, vaak anders zijn dan wat je zelf gewend bent.

Stelling 5: Elke stad of elk dorp in Nederland hoort vluchtelingen op te nemen

1. Stickers stelling 5:

- 99% van de gemeenten plaatst vluchtelingen, alleen de Friese waddeneilanden zijn vrijgesteld door de rijksoverheid.
- 14% van de gemeenten heeft een AZC.
- Grotere gemeenten moeten meer asielzoekers huisvesten dan kleinere gemeenten.

2. Toelichting

Alle gemeenten in Nederland hebben een taak om vluchtelingen op te nemen, ook de jouwe! Behalve als je op een Fries waddeneiland woont. De Rijksoverheid bepaalt elk half jaar het aantal asielzoekers met een verblijfsvergunning (vergunninghouders) dat gemeenten moeten huisvesten. Grotere gemeenten moeten meer asielzoekers huisvesten dan kleinere gemeenten.

Er zijn meer dan 50 gemeenten met een AZC. (Waar? kijk op www.coa.nl/nl) Dat is 14% van alle gemeenten (1 op 7).

Stelling 6: Door verschil in taal en omgangsvormen kun je nauwelijks iets doen voor vluchtelingen

1. Stickers stelling 6:

- Er zijn ruim 12.500 taalmaatjes actief voor vluchtelingen.
- VluchtelingenWerk heeft nog eens 12.500 vrijwilligers die vluchtelingen begeleiden.

2. Toelichting

Er zijn heel veel projecten en organisaties die zich inzetten voor vluchtelingen. Je kunt altijd iets doen! In een enquête van 2017 zei meer dan 80% van alle diaconieën die reageerden dat ze zich inzetten voor vluchtelingen.

Stelling 7: Elke vluchteling brengt talenten, ervaringen en vaardigheden mee, wat wij goed kunnen gebruiken in ons land.

1. Stickers stelling 7:

- Meer dan 50% van de volwassen vluchtelingen heeft een beroepsopleiding afgerond
- Ruim 20% van de volwassen vluchtelingen heeft op universitair niveau een opleiding afgerond

2. Toelichting

Van de Syrische, Iraakse en Afghaanse vluchtelingen heeft de helft een opleiding afgerond op mbo/havo/vwo of hoger, ruim 20% van het totaal heeft WO of HBO. Van de autochtone Nederlanders is dit 75% resp. 34% (SER).

Extra achtergrondinformatie

De Protestantse Kerk komt op voor vluchtelingen. In Nederland door te strijden voor een menswaardig bestaan voor ongedocumenteerden en uitgeprocedeerden. Wereldwijd door niet weg te kijken van de problemen aan de Europese grenzen, maar organisaties die bootvluchtelingen opvangen te ondersteunen. En door hulp te geven aan vluchtelingen en ontheemden in Irak en Syrië, maar ook vergeten gebieden als Zuid-Sudan. Zie:

<https://www.protestantsekerk.nl/thema/vluchtelingen/>

Kun je een schatting maken van het aantal vluchtelingen wereldwijd?

Antwoord: 79,5 miljoen (eind 2019, volgens UNHCR)

Criminelen?

"In alle drie de onderzochte jaren worden COA-bewoners minder vaak verdacht van criminaliteit dan een wat betreft demografische en sociaal-economische kenmerken vergelijkbare reguliere inwoner (zowel met als zonder migratieachtergrond). Wellicht komt dit doordat asielzoekers politiecontact proberen te mijden om hun kans op een verblijfsvergunning niet in gevaar te brengen. Het percentage verdachten onder een (herkomst)groep asielzoekers neemt in de regel af wanneer die groep meer kans maakt op een verblijfsvergunning." (WODC, 2016)

Taalmaatjes

Taal aan Zee in Den Haag had in 2018 in totaal 395 taalmaatjes. Dat geëxtrapolleerd naar Nederland levert 12.500 taalmaatjes.

Dan zijn de kerkelijke e.a. projecten nog niet meegerekend. De maatjes in Den Haag zijn actief voor 1139 anderstaligen uit 64 verschillende landen van herkomst (vooral uit: Eritrea (27%), Syrië (21%) en Iran (8%)).

Aan het werk

na twee jaar was 7 procent van de vluchtelingen tussen de 18 en 64 jaar die in 2014 een verblijfsvergunning kregen aan het werk. Vluchtelingen zijn als ze net in Nederland komen vooral nog bezig met de verplichte inburgering. Het inburgeringsexamen moet namelijk binnen drie jaar worden gehaald. Van de vluchtelingen die 3,5 jaar hier wonen werkt 26 procent. Van de mensen tussen de 15 en 64 die hier tien jaar waren, werkte 50 procent. Bij inwoners zonder een migratie-achtergrond was dat 74 procent. Dat vluchtelingen minder vaak werk hebben komt volgens Kennisplatform Integratie & Samenleving door:

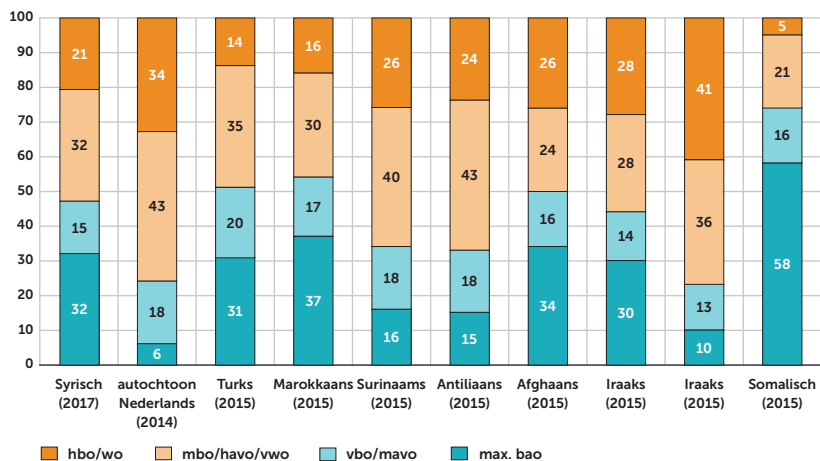
- een taalachterstand;
- mentale of fysieke gezondheidsproblemen door vluchtgeschiedenis;
- geen opleiding/diploma voor werk in Nederland;
- een kleiner sociaal netwerk;
- onbekendheid en vooroordelen bij werkgevers.

Uit onderzoek van het WODC en SCP blijkt dat statushouders die een diploma in Nederland wisten te behalen, veel vaker een baan hadden dan statushouders zonder Nederlands diploma.

*Foto: Kerk in Actie
(van de Syrië campagne)*

Van de niet-schoolgaande Syriërs tussen de 15 en 64 jaar heeft ongeveer een vijfde hbo of wo als hoogst gerealiseerde opleidingsniveau. Het gerealiseerde opleidingsniveau van Syriërs lijkt het meest op dat van de Afghaanse en Iraakse groep. Kenmerkend is een aanzienlijke groep met een diploma in het hoger onderwijs en een substantiële groep die maximaal basisonderwijs heeft behaald. (bron: SER)

Gerealiseerd opleidingsniveau van 15-64 jarige niet-schoolgaanden naar herkomst, 2009, 2014, 2015 en 2017 (in procenten)

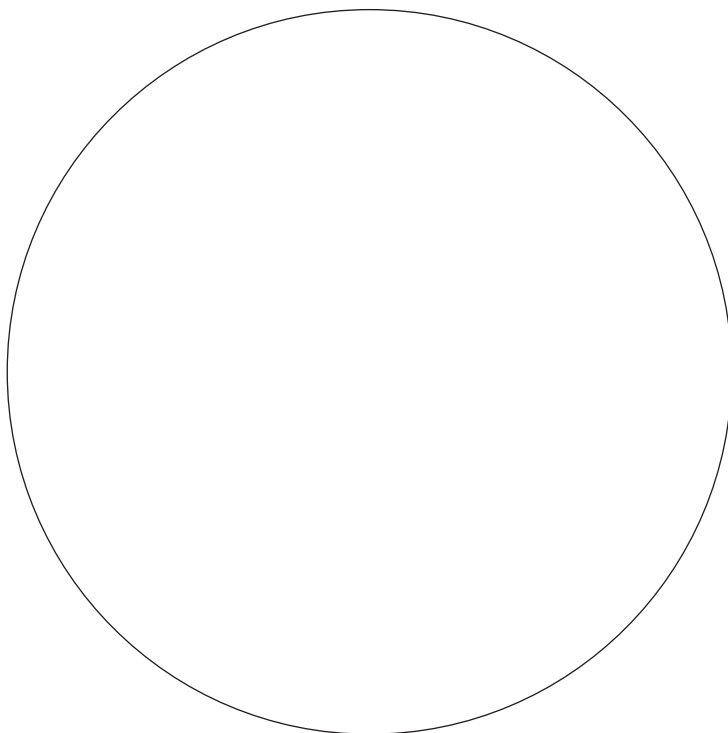

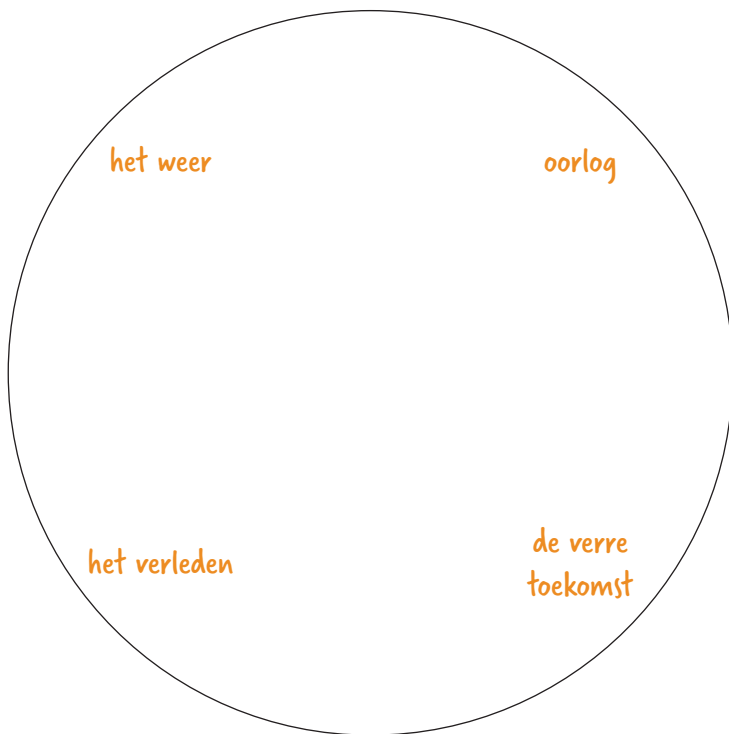
Voorbeeld van flipovervellen

Bijeenkomst 1 - Activiteit 2: 'Cirkels van Invloed en Betrokkenheid'

Cirkel van Betrokkenheid (1)

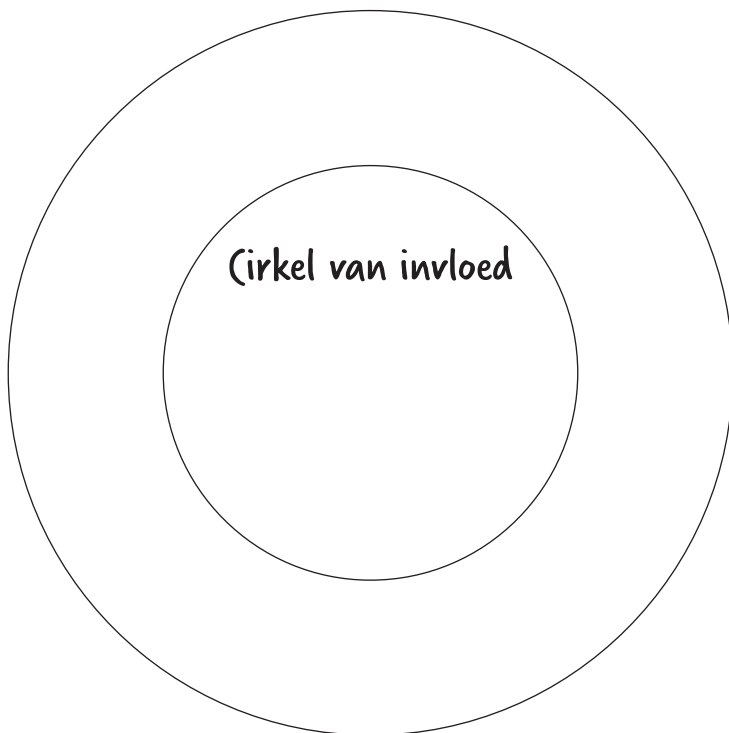
Cirkel van Betrokkenheid (2)

Cirkel van Betrokkenheid (3)

Cirkel van Betrokkenheid (4)

Uitleg emoji's

De betekenis van de verschillende emoji's

1. Boosheid:

ik ben boos op onrecht, systeem, God, slachtoffers, daders, omgeving, etc.

2. Machteloosheid:

ik kan er niets aan doen, het is te groot, ik draag geen verantwoordelijkheid.

3. Verdriet:

ik ben zelf verdrietig omdat dit me herinnert aan eigen pijn of ik ben verdrietig voor een medemens die ik zie lijden.

4. Schaamte:

ik schaam me omdat ik zelf vaak aan de zijlijn sta of omdat ik meedoe in een systeem wat lijden veroorzaakt.

5. Angst:

ik ben bang voor de heftige emoties, voor wat mij en de mensen van wie ik hou kan raken, of angst voor wat ons kan overkomen.

6. Enthousiast of hoopvol:

ik ben enthousiast omdat ik nu weet wat ik kan doen, ik ben hoopvol omdat ik zie hoe anderen zich inzetten en welke kleine stappen er gemaakt worden.

7. Onverschilligheid:

het doet me niets of het interesseert me niet zoveel.

8. Trots of ergernis:

ik erger me aan het gedoe van de ander; ik zou het zelf wel anders doen; ik vind dat de ander zijn eigen leven maar eens op orde moet krijgen, dat doe ik zelf toch ook.

